

**РЕВИЗИИ И ПРОВЕРКИ. ОПРАВМОЩАВАНЕ ПРИ
ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА**

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 110 и чл. 111 от ДОПК

**I. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ЦЕЛ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ
КОНТРОЛ /ДОПК/**

Данъчно-осигурителният контрол представлява форма на специфичен тематичен контрол, целяща чрез използване на регламентираните по ДОПК способности и средства да се установи спазването на материалното данъчно и осигурително законодателство от задължените лица.

II. ЛИЦА, ОСЪЩЕСТВЯВАЩИ КОНТРОЛ

Това са само онези лица от системата и структурата на НАП, на които по силата чл. 7, ал. 1 от ЗНАП се придава изричното качество „**орган по приходите**”. Останалите лица, заемащи длъжност по силата на служебно или трудово правоотношение в системата на НАП, не могат да упражняват ДОПК.

**III. ПРОИЗВОДСТВАТА /СПОСОБИТЕ/ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА
КОНТРОЛА СА СЛЕДНИТЕ**

- **проверка** – при този способ контролът може да е превантивен, текущ или последващ според преследваната цел;
- **ревизия** – при този способ контролът е **винаги последващ**, тъй-като е насочен към установяване на задълженията. Поради законоустановеността на задълженията за данъци и осигурителни вноски, установяването на задълженията неизбежно изисква завършване на целия сложен фактически състав (осъществяване на всички многобройни факти и обстоятелства), водещ до възникване на съответното задължение, което от своя страна изисква изтичане на съответния времеви период, с приключването на който законът обвързва задължението.

РЕВИЗИИ И ПРОВЕРКИ. ОПРАВОВОЩАВАНЕ ПРИ ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА

Кой способ за контрол да се избере от органа по приходите?

В ДОПК няма законов критерий, който ясно да определя при кои случаи следва да се пристъпи към извършване на проверка или на ревизия. Органът по приходите разполага с **оперативна самостоятелност** относно вида на производството, което може да образува. Тази самостоятелност обаче е ограничена от определено законово изискване, извлечено по негативен тълкувателен път чрез аргумент от обратното основание:

ПРИНЦИП: Чрез проверка не могат да се установяват задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски. Следователно, когато от конкретната фактическа обстановка е видно, че е необходимо да се пристъпи към установяване на задължения, следва да се образува ревизионно производство.

IV. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕВИЗИЯТА И ПРОВЕРКАТА

1. Ревизията е съвкупност от процесуални действия на органите по приходите, ревизираното лице и другите участници в производството, насочени към установяване на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски (чл. 110, ал. 2 от ДОПК).

Относно:

а) образуването на ревизионното производство - Виж Фиш II.V.2 „Образуване на ревизионно производство. Съдържание, връчване и изменение на заповедта за възлагане на ревизия”,

б) провеждане на ревизията - Виж Фиш II.V.3 „Срок за извършване на ревизията. Място на провеждане на ревизията” и Фиш II.V.4 „Особени правила за доказване”, както и Фишове от I.V.1 „Доказване, доказателства и доказателствени средства” до I.V.18 „Веществени доказателства и веществени доказателствени средства”, досежно събирането на доказателства,

в) приключването на ревизията - Виж Фиш II.V.6 „Ревизионен доклад” и Фиш II.V.7 „Ревизионен акт”.

**РЕВИЗИИ И ПРОВЕРКИ. ОПРАВОВОЩАВАНЕ ПРИ
ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА**

Горепосоченото може да се илюстрира в следната схема:

Не бива да се забравя, че ревизираното лице има очевиден правен интерес щом веднъж е образувано ревизионното производство, същото да завърши с установяване на задълженията. В този смисъл издаването на ревизионен акт не е само възможност за администрацията, а също така нейно задължение, гарантиращо не само интересите на фиска, но и правата и интересите на задължените лица. За редките изключения, в които ревизията може да завърши вместо с издаване на ревизионен акт с издаване на заповед за прекратяване на производството срв. Фиш II.V.7 „Ревизионен доклад”.

2. Проверката е определена като съвкупност от действия на органите по приходите относно спазването на данъчното и осигурителното законодателство (чл. 110, ал. 3 от ДОПК). С проверка се установяват определени факти и обстоятелства от значение за задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски, но не и задължения за такива. Следователно в резултат на проверка не могат да се издават актове, установяващи основанието и размера на задължението и изискващи плащането на същото. Проверката се извършва от органите по приходите, без да е необходимо изрично писмено възлагане. Правилата за териториална компетентност по чл. 8 не се прилагат, когато е налице оправомощаване от изпълнителния директор или упълномощено от него лице. За резултата от проверката се съставя протокол, когато в закон не е предвиден актът, с който проверката трябва да завърши, например акт за прихващане и връщане. В случай, че в закон не е предвидено друго, срокът за извършване на проверката не може да бъде по-дълъг от 6 месеца, който започва да тече от датата на първото процесуално действие, което се

**РЕВИЗИИ И ПРОВЕРКИ. ОПРАВМОЩАВАНЕ ПРИ
ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА**

удостоверява с протокол или връчено искане за представяне на документи и писмени обяснения. Ако този 6-месечен срок се окаже недостатъчен, той може да бъде продължен до 6 месеца с резолюция на органа, възложил проверката. Когато за резултатите от проверката се съставя протокол, същият се предоставя на лицето в 7-дневен срок от извършването ѝ.

Горепосоченото може да се илюстрира в следната схема:

3. Примери

а) Ако се проверява **спазването на ЗДДС** от задълженото лице относно издаването и съхраняването на фактури е недопустимо да се откаже право на данъчен кредит, въпреки установяването на факта, че лицето не е съхранило оригиналите на получените фактури.

б) Ако се претендира надвнесен **корпоративен данък**, **не може в рамките на проверка** да се установява законосъобразно ли е пренесена данъчна загуба от задълженото лице и др.

4. Писмено възлагане на проверка

Следва да се обърне внимание, че чл. 110, ал. 4 на ДОПК не изисква нарочно писмено възлагане, но не го и забранява, поради което писменото (с резолюция върху документ, отделна заповед и пр.) възлагане на проверка не е незаконосъобразно и не представлява процесуално нарушение.

ВНИМАНИЕ! Възможно е дадено производство да е започнало като проверка. При извършването на съответните действия от страна органа по приходите се констатира, че установените факти и обстоятелства налагат установяване на задължения на лицето. В този случай следва проверката да бъде прекратена и да се пристъпи към образуване на ревизионно производство. В случая правно-релевантните към установяването на задълженията факти следва да бъдат надлежно доказани в рамките на ревизията. Ако част от доказателствата са събрани в хода на проверката същите се приобщават към ревизионната преписка чрез описването им в списъка с доказателства и прилагането им към ревизионната преписка.

**РЕВИЗИИ И ПРОВЕРКИ. ОПРАВОМОЩАВАНЕ ПРИ
ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА**

5. Оправомощаване при обезпечаване на доказателства

Съгласно чл. 111 ДОПК, при извършване на ревизия или проверка действията по чл. 40 за обезпечаване на доказателства се извършват от органи по приходите, оправомощени със заповед на териториалния директор на Националната агенция за приходите или упълномощено от него лице, които се легитимират със служебна карта и предоставят копие от заповедта, удостоверяваща възлагането на тези правомощия /виж Фиш I.V.5 „Обезпечаване на доказателствата, Обжалване на действията“/.

[Обратно към съдържанието на наръчника.](#)